

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 14 – 15 kwietnia 2018
na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość*
prowadzonym na Wydziale Prawa i Administracji
Uniwersytetu Łódzkiego

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład Zespołu Oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	9
Dobre praktyki	9
Zalecenia	9
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	10
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	10
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	14
Dobre praktyki	15
Brak.....	15
Zalecenia	15
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	15
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	15
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	21
Dobre praktyki	22
Zalecenia	22
Brak	22
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	22
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	22
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	24
Dobre praktyki	24
Zalecenia	24
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	25
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	25
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	25
Dobre praktyki	25
Brak.....	25
Zalecenia	25
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	26

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	26
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	29
Dobre praktyki	30
Zalecenia	30
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	30
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	30
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	32
Dobre praktyki	32
Zalecenia.....	32
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	32
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	32
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	35
Dobre praktyki	35
Brak.....	35
Zalecenia.....	35
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	35
Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Sobota – 14 kwietnia 2018 r.	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Niedziela – 15 kwietnia 2018 r.	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład Zespołu Oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Stanisław Wrzosek, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Tadeusz Stanisławski, ekspert PKA
2. prof. dr hab. Stefan Wrzosek, członek PKA
3. dr hab. Kamil Kardis, ekspert PKA ds. międzynarodowych
4. mgr Artur Gawryszewski, ekspert PKA ds. postępowania oceniającego
5. mgr Dominik Czapczyk, ekspert PKA ds. pracodawców
5. Paweł Adamiec, ekspert PKA ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* prowadzonym na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego na poziomie studiów drugiego stopnia

o profilu ogólnoakademickim odbyła się z inicjatywy PKA. Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się Zespołu Oceniającego (ZO) z Raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast Raport ZO został opracowany na podstawie hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy prac etapowych oraz losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, a także absolwentami oraz studentami ocenianego kierunku. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała kierunek *prawo podatkowe i rachunkowość*.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków ZO, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	Prawo podatkowe i rachunkowość	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia II stopnia	
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar nauk społecznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Dziedzina nauk prawnych/prawo Dziedzina nauk ekonomicznych/finanse, nauki o zarządzaniu	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	4 semestry – 121 punktów ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Prawo podatkowe Prawo gospodarcze Rachunkowość i zarządzanie finansami	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	magister	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	15 nauczycieli akademickich	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	-	318
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	-	-

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Misję Uniwersytetu Łódzkiego sformułowano akcentując zamiary bycia wspólnotą uczonych, studentów i absolwentów, poszukiwania prawdy w warunkach otwartości na świat w całym jego bogactwie i złożoności, jedności w różnorodności i działania w duchu swobody akademickiej, innowacyjności i rozwoju oraz elitarności. To sformułowania ambitne, lecz bardzo pojemne i koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku mieści się w nich bez zastrzeżeń. Podobną cechą pojemności ma strategia Uniwersytetu i misja Wydziału Prawa i Administracji, które są w pełni zgodne z misją i strategią Uniwersytetu. W opisie strategicznych kierunków rozwoju Wydziału, w ramach opisu kierunku rozwoju nazwanego „doskonałość edukacyjna”, który jest podstawą polityki jakości na Wydziale, znajduje się jednak zamiar rozszerzania oferty edukacyjnej przy włączeniu różnych grup interesariuszy. Kierunek *prawo podatkowe i rachunkowość* – w opinii ZO – dokładnie odpowiada tak sformułowanym celom.

Polityka jakości kształcenia wychodzi z założenia zgodności misji, strategii, efektów kształcenia, programów i zasad weryfikacji efektów kształcenia. Jest jednocześnie silnie zorientowana na umiędzynarodowienie kształcenia. Obecnie przygotowywane są pewne jej przeformułowania. Jest i nadal będzie oparta na wykorzystaniu wyników badań naukowych do doskonalenia programów studiów i na dążeniu do sprostania potrzebom rynku pracy, ale według (jeszcze roboczych) ustaleń z ostatnich miesięcy przyniesie zwiększenie udziału kształcenia problemowego, interaktywnego, konwersatoryjnego kosztem kształcenia podającego. Wieloaspektowe spojrzenie na problemy gospodarcze (jednocześnie z punktu widzenia legalności, interesu publicznego i biznesowej efektywności), właściwe dla ocenianego kierunku, to dobry grunt dla realizacji takich postulatów polityki jakości.

Kierunek jest także zaprojektowany zgodnie z osiągnięciami nauk prawnych i ekonomicznych, a zwłaszcza zorientowanych na pokrewne problemy badawcze subdyscyplin prawa podatkowego i rachunkowości. Koncepcja kierunku była przedmiotem oceny przez interesariuszy zewnętrznych, m. in. w ramach działalności Rady Biznesu i Rady Pracodawców. U jej podstaw leżą też wzorce zagraniczne, pozyskane w związku ze stażami i wizytami zagranicznymi nauczycieli akademickich oraz w ramach stałej współpracy z zagranicznymi placówkami naukowymi, w tym zwłaszcza z Międzynarodowym Biurem Dokumentacji Podatkowej w Amsterdamie, a następnie przedyskutowane Uczelni. W skali kraju jest to kierunek unikatowy.

1.2.

Efekty kształcenia i program studiów powiązано z dziedziną nauk prawnych i dziedziną nauk ekonomicznych, a w ich ramach z dyscyplinami prawo, administracja, finanse i nauki o zarządzaniu. Badania naukowe w ramach tych dyscyplin są dobrze związane z opisem

efektów kształcenia i treściami programowymi kierunku. Pewne wątpliwości może budzić tylko uznanie nauk o zarządzaniu za dyscyplinę związaną z kierunkiem na równi z pozostałymi. W istocie związane z nim są pewne wycinki tej dyscypliny, zwłaszcza zarządzanie finansami, a inne jej ważne, nawet wiodące nurty (np. teoria organizacji i zarządzania, zarządzanie operacyjne i strategiczne, zarządzanie zasobami ludzkimi, zarządzanie jakością) mało znaczą dla tego kierunku. Problem nabierze jednak innego charakteru w związku ze spodziewanym ograniczeniem liczby dyscyplin naukowych w dziedzinie nauk ekonomicznych.

Kierunek jest obsługiwany przez nauczycieli akademickich z Wydziału Prawa i Administracji oraz z Wydziału Zarządzania. Na tych Wydziałach prowadzi się systematycznie i na najwyższym poziomie badania naukowe we wszystkich dyscyplinach, z jakimi powiązано kierunek. Świadczą o tym:

- liczne publikacje naukowe,
- organizowane przez Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych (jednostka organizacyjna Wydziału Prawa i Administracji) konferencje naukowe (zwłaszcza imponująca seria 135 konferencji krajowych i 11 międzynarodowych związanych z prawem podatkowym, tym Międzynarodowy Kongres Europejskiego Stowarzyszenia Profesorów Prawa Podatkowego z 2017 roku),
- czasopismo naukowe „Kwartalnik Prawa Podatkowego” wydawane przez CDiSP,
- 10 międzynarodowych projektów badawczych, w tym 3 inicjowane i kierowane przez CDiSP, 3 projekty finansowane przez NCN, raporty o stanie prawa, projekty naukowe, opinie eksperckie,
- kategorie naukowe przyznane wymienionym Wydziałom (Wydział Prawa i Administracji - kat. A, Wydział Zarządzania – kat. A+).

Badania naukowe były jedną z głównych podstaw koncepcji kierunku, są źródłem wiedzy wzbogacającej treści programowe i źródłem inspiracji w doskonaleniu polityki jakości kształcenia. W trakcie wizytacji uzyskano rzeczowe informacje na temat wzbogacania treści programowych o wyniki prowadzonych badań naukowych, które dotyczyły modułów: aspekty finansowe postępowania upadłościowego i naprawczego, kształtowanie polityki rachunkowości, rachunkowość finansowa w świetle podatku dochodowego.

1.3.

Opis efektów kształcenia został przyjęty przez Senat Uniwersytetu Łódzkiego 23. 04. 2012 r. i opiera się jeszcze na Krajowych Ramach Kwalifikacji, co nie szkodzi jego aktualności i nie wywołuje istotnych niezgodności z Polską Ramą Kwalifikacji. Są oczywiście szczegółowe niezgodności z PRK dotyczące umiejętności planowania własnego kształcenia przez całe życie, czy dotyczące umiejętności kierowania zespołami, ale akt prawny wprowadzający PRK pozwolił na pozostawienie opisu efektów według KRK i z tej możliwości skorzystano.

W opisie efektów dla kierunku zawarto 12 efektów z kategorii wiedza, 14 z kategorii umiejętności i 9 z kategorii kompetencje społeczne. Są one ujęte klarownie i logicznie się uzupełniają. Obejmują kompetencje językowe na poziomie właściwym dla studiów drugiego stopnia. Bardzo dobrze przystają do zapisów KRK dla obszaru kształcenia w zakresie nauk

społecznych. Zastrzeżenia wywołuje jedynie znaczne podobieństwo dwóch efektów z grupy umiejętności (05PR-ZA_U04 i 05PR-ZA_U14). Oba zapowiadają umiejętność prognozowania i modelowania złożonych procesów społecznych oraz gospodarczych z wykorzystaniem zaawansowanych metod i narzędzi, a redakcyjnie różnie (bo istotnych różnic merytorycznych nie ma) ujęto w nich tylko określenie związku tych metod i narzędzi z dyscyplinami naukowymi, a ponadto w efekcie U14 dodano przewidywanie i modelowanie praktycznych skutków wspomnianych procesów.

Szczegółowe (dotyczące modułów) efekty kształcenia także są zrozumiałe i generalnie spójne z efektami kierunkowymi, o czym świadczy między innymi ich zestawienie w postaci tablicy kompetencyjnej. Nie wskazuje ona na braki w realizacji efektów kierunkowych, czy brak związku jakiegoś modułu z tymi efektami. Także bardziej dokładny przegląd efektów przypisanych poszczególnym modułom potwierdza tę zgodność oraz pogłębiony charakter wiedzy i umiejętności badawczych. Wyjątkiem może być jedynie realizacja wspomnianych efektów dotyczących umiejętności prognozowania i modelowania procesów społecznych oraz gospodarczych. Znalezione dla nich wystarczające powody, by być przekonanym do merytorycznego przygotowania absolwentów do rozpoznania istoty tych procesów, kształtujących je czynników i zależności itp., ale brakuje przygotowania metodycznego z zakresu prognozowania i modelowania.

Wobec prowadzenia wyłącznie studiów niestacjonarnych nie istnieje problem ewentualnej niejednorodności opisu efektów dla różnych form studiów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Opis efektów kształcenia dla kierunku jest z okresu obowiązywania Krajowych Ram Kwalifikacji, lecz spełnia dobrze swe role. Opis efektów kształcenia i program studiów jest mocno związany z efektami pracy naukowej na obu Wydziałach obsługujących oceniany kierunek. Efekty dla kierunku i dla modułów ujęto logicznie oraz klarownie. Zastrzeżenia wywołuje jedynie zbytnie podobieństwo dwóch efektów kierunkowych z kategorii umiejętności i niedostatek umiejętności metodycznych, jakie opanuje absolwent dla realizacji właśnie tych dwóch efektów. Poza tym efekty określone dla kierunku są należycie przeniesione na efekty modułowe i treści programowe.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Po nowelizacji listy dyscyplin naukowych powinno się rozważyć ponownie listę dyscyplin naukowych związanych z kierunkiem i w razie pozostawienia dyscypliny nauk o zarządzaniu rozszerzyć o treści programowe o moduły z zakresu zarządzania inne niż zarządzanie finansami.

Dwa bardzo podobnie sformułowane kierunkowe efekty kształcenia z zakresu umiejętności należy połączyć w jeden.

Należy rozważyć możliwość wprowadzenia przygotowania metodycznego z zakresu prognozowania i modelowania procesów społecznych oraz gospodarczych albo nie sugerować takich umiejętności w opisie efektów kształcenia.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Prowadzone na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego interdyscyplinarne studia II stopnia na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* opierają się na zasadach Europejskiego Systemu Transferu Punktów (ECTS - *European Credit Transfer System*), co umożliwia najbardziej racjonalne rozłożenie obciążeń studenta pomiędzy poszczególne etapy studiów, a także 100%-wą uznawalność osiągnięć uzyskanych w ramach odbywania części studiów na innych uczelniach krajowych lub uczelniach zagranicznych. Treści kształcenia w ramach programu studiów przynależą do dwóch dziedzin naukowych z obszaru nauk społecznych – nauki ekonomiczne oraz nauki prawne i obejmują dyscypliny naukowe: prawo, nauki o administracji oraz nauki o zarządzaniu. Tematyka wykładanych przedmiotów odpowiada zakresowi tematycznemu badań prowadzonych w Jednostce, obejmując m.in. instytucje materialnego prawa podatkowego (konstrukcje prawne poszczególnych podatków), proceduralne prawo podatkowe, międzynarodowe i europejskie prawo podatkowe, a także prawo karne skarbowe, postępowanie egzekucyjne w administracji oraz prawo o doradztwie podatkowym. Powiązanie treści kształcenia z prowadzonymi badaniami przedstawia lista zajęć w ramach modułów wybieralnych, która jest corocznie modyfikowana i przyjmowana na kolejny rok akademicki po to, by w ofercie dydaktycznej uwzględnić zmiany i nowości w tematyce badań – np. propozycja uruchomienia w roku akademickim 2018/2019 konwersatorium w języku angielskim w wymiarze 20 godz. pt. *Tax Planning, Anti-Tax Avoidance and Anti-Tax-Evasion Measures* będąca odpowiedzią na najnowsze zmiany prawa krajowego, międzynarodowego i unijnego w zakresie przeciwdziałania unikaniu opodatkowania oraz uchylaniu się od opodatkowania. Program interdyscyplinarnego kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* jest więc aktualizowany cyklicznie na nowy rok akademicki. Powiązania treści kształcenia poszczególnych przedmiotów z kierunkowymi efektami kształcenia przedstawia matryca kompetencji sporządzone dla tego kierunku.

Celem interdyscyplinarnych studiów II stopnia na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* jest przygotowanie nowoczesnej i wszechstronnie wykształconej kadry specjalistów gotowych do podjęcia zatrudnienia w różnych obszarach merytorycznych sektora prywatnego i publicznego, zarówno w zakresie podatków, jak i rachunkowości oraz zarządzania finansami. Wszechstronna i interdyscyplinarna formuła studiów stwarza absolwentom kierunku możliwości zarówno prowadzenia własnej działalności gospodarczej, jak i zatrudnienia na wielu różnych stanowiskach w administracji publicznej. Mogą być zarówno menadżerami, jak i doradcami przedsiębiorców prowadzących własną działalność gospodarczą. Wiedza zdobyta na tym kierunku pozwala absolwentom na współuczestniczenie w szeroko pojmowanym doradztwie biznesowo-podatkowym, w tym na świadczenie usług w zakresie doradztwa dotyczącego prawa podatkowego i gospodarczego, na prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz

na sporządzanie i analizę sprawozdań finansowych. Pozwoli im to na budowanie w przyszłości własnej kariery zawodowej, a po zdaniu odpowiednich egzaminów państwowych mogą oni wykonywać zawód m. in. doradcy podatkowego, pracownika organów administracji skarbowej, głównego księgowego, bilansisty w różnych podmiotach gospodarczych, doradcy ds. rachunkowości oraz polityki prawnofinansowej, analityka finansowego, specjalisty ds. podatków i rachunkowości, kierownika biura rachunkowego, kierownika działu finansowego, dyrektora finansowego, pracownika służb finansowo-księgowych. Absolwenci kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* są zatem praktycznie przygotowani do pracy w służbach podatkowo-księgowych, zarówno w działach księgowo-finansowych przedsiębiorstw, jak też w sektorze finansów publicznych (Ministerstwo Finansów, urzędy administracji skarbowej, urzędy administracji samorządowej), a także w biurach rachunkowych i spółkach konsultingowych zajmujących się doradztwem podatkowym i finansowym. Absolwenci tego kierunku mogą z powodzeniem kontynuować kształcenie między innymi na studiach podyplomowych z zakresu prawa podatkowego, prawa gospodarczego oraz z zakresu finansów i rachunkowości.

Program studiów na interdyscyplinarnym kierunku II stopnia *prawo podatkowe i rachunkowość* skierowany jest do osób, które chcą rozwijać kompetencje zdobyte na wcześniej ukończonych studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich lub podnieść swoje kwalifikacje zawodowe i zwiększyć swoją konkurencyjność na rynku pracy (w przypadku absolwentów kierunków spoza dziedziny nauk prawnych może wystąpić potrzeba samodzielnego uzupełnienia brakującej wiedzy i umiejętności). Program studiów II stopnia obejmuje 4 semestry i przewiduje uzyskanie 122 (w trybie niestacjonarnym) pkt. ECTS. Zajęcia na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* odbywają się w trybie zaocznym w czasie sobotnio-niedzielnich zjazdów – 10 zjazdów w semestrze zimowym oraz 10 zjazdów w semestrze letnim. W programie studiów znalazły się m.in. następujące przedmioty obowiązkowe:

- I rok – organizacja i zarządzanie przedsiębiorstwem, instytucje prawa cywilnego w procesie zarządzania przedsiębiorstwem, finanse przedsiębiorstwa, wprowadzenie do prawa podatkowego, prawo gospodarcze i handlowe, system rachunkowości przedsiębiorstwa, postępowanie podatkowe, system wynagrodzeń w przedsiębiorstwie, rachunkowość finansowa, opodatkowanie dochodu w prawie polskim oraz moduł wybieralny,
- II rok – podatek od towarów i usług i podatek akcyzowy, rachunkowość finansowa w świetle podatku dochodowego, międzynarodowe i europejskie prawo podatkowe, sprawozdania finansowe w świetle regulacji międzynarodowych, analiza sprawozdań finansowych, a także moduł wybieralny.

W ramach modułów wybieralnych, studenci studiów II stopnia na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* mają obowiązek zaliczyć na I roku 3 moduły w języku polskim w semestrze letnim z zakresu prawa podatkowego (oferowane przez Wydział Prawa i Administracji UŁ) oraz z zakresu rachunkowości (oferowane przez Wydział Zarządzania UŁ) i zdobyć 6 punktów ECTS:

Z kolei na II roku ww. kierunku student ma obowiązek zdobyć 14 punktów ECTS w tym 4 za moduł w języku obcym i 10 za moduły w języku polskim:

Każdego studenta obowiązuje znajomość nowożytnego języka obcego na poziomie biegłości B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Kompetencje w tym zakresie są rozwijane i weryfikowane w ramach modułu wybieralnego w języku obcym, którego zaliczenie jest obowiązkowe. Studentom kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* proponowane są przez WPiA w ramach modułów wybieralnych następujące przedmioty w języku angielskim: *EU Tax Law – Direct Taxation* (20 godz., 4 pkt. ECTS), *VAT in international trade in goods and services* (20 godz., 4 pkt. ECTS), *Taxation of partnerships in international tax law* (20 godz., 4 pkt. ECTS), *Taxation of income from passive investment income and EU law* (20 godz., 4 pkt. ECTS) oraz w języku niemieckim: *Einkommensteuerrecht und Körperschaftsteuerrecht* (20 godz., 4 pkt. ECTS).

Studia kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego magistra, po przyjęciu pracy magisterskiej i zdaniu egzaminu magisterskiego.

Regulamin studiów w UŁ określa dwie szczególne formy indywidualizacji toku studiów, tj. „Indywidualny plan studiów” (IPS) oraz „Indywidualną organizację studiów” (IOS). IPS przyznawany jest uzdolnionym oraz wyróżniającym się studentom od II roku studiów i umożliwia im przyjęcie bardziej interdyscyplinarnego podejścia w tworzeniu własnego programu studiów. IOS ułatwia realizację obowiązującego programu studiów osobom, które z różnych względów nie mogą regularnie uczestniczyć we wszystkich zajęciach lub podchodzić do wymaganych zaliczeń w terminach wyznaczonych kalendarzem akademickim. Do okoliczności uzasadniających przyznanie IOS należą: stan zdrowia, niepełnosprawność, sytuacje losowe (np. opieka nad bliskimi niepełnosprawnymi, małymi dziećmi), a także okresowe odbywanie studiów poza UŁ, np. w ramach programu ERASMUS+, MOST.

Zajęcia dydaktyczne organizowane są na WPiA w różnych formach. Formy zajęć stosowane na WPiA scharakteryzowane zostały w „Systemie ustalania wartości punktowej ECTS dla przedmiotów WPiA UŁ” zarządzeniem Rektora UŁ nr 55 z 13 kwietnia 2015 r. Programy studiów obowiązujące na WPiA są zgodne z zasadami określonymi w „Systemie...”. Formy zajęć różnią się m.in. pod względem celów, wykorzystywanych metod dydaktycznych, sposobów zaliczenia i są dostosowane do potrzeb wynikających z zakładanych efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów i efektów kierunkowych – w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Formy zajęć stosowane dla kierunku to: wykład, ćwiczenia, wykład monograficzny, zajęcia seminaryjne (seminarium magisterskie). W ramach tej samej formy zajęć mogą występować różne typy zajęć, różniące się między sobą m.in. stopniem wykorzystania określonych metod dydaktycznych, proporcjami pomiędzy poszczególnymi komponentami nakładu pracy studenta (godziny kontaktowe, praca bieżąca, przygotowanie do egzaminu), proporcjami pomiędzy poszczególnymi kategoriami przewidywanych efektów kształcenia, sposobem zaliczenia. Szczegółowo zostały one zdefiniowane w „Systemie...”. Należy podkreślić, że studenci kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* uczestniczą także w szczególnych formach zajęć rozwijanych na WPiA, takich jak udział w międzynarodowych i krajowych projektach edukacyjnych prowadzonych przez Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych Uniwersytetu Łódzkiego, w tym w Kursie Zimowym EUCOTAX (ang. *European and U.S. Universities Cooperating on Taxes*) oraz w organizowanym corocznie ogólnopolskim konkursie studenckim dotyczącym współczesnych problemów orzecznictwa sądowego w sprawach podatkowych..

Podstawowym założeniem jest przypisywanie punktów ECTS za cały przedmiot, niezależnie od tego z ilu i jakich form zajęć się składa, po zaliczeniu wszystkich zajęć składowych i potwierdzeniu osiągnięcia przewidzianych dla przedmiotu efektów kształcenia. Liczbę punktów ECTS ustala się dla poszczególnych zajęć sumując liczbę punktów za poszczególne komponenty pracy studenta: godziny kontaktowe, samodzielną pracę bieżącą, samodzielną pracę w celu przygotowania się do zaliczenia.

2.2.

Ocena skuteczności osiągania zakładanych efektów kształcenia jest przedmiotem stałego zainteresowania podmiotów odpowiedzialnych za tę sferę. Ocena ta odbywa się na kilku poziomach. Pierwszy etap to poziom przedmiotów w związku z prowadzonymi zajęciami dydaktycznymi oraz w ramach możliwości rozwoju studentów na Wydziale i w związku z jego uwarunkowaniami zewnętrznymi. Na tej płaszczyźnie wykorzystywane są liczne metody sprawdzania uzyskiwania efektów kształcenia, a więc: egzaminy ustne, testowe, opisowe, testowo-opisowe, kolokwia, referaty, prezentacje, prace pisemne, rozwiązywanie przypadków, analiza orzecznictwa, analiza tekstów naukowych, udział w wymianie międzynarodowej, uczestnictwo w konkursach, działalność w studenckich kołach naukowych, spotkania z gośćmi Wydziału Prawa i Administracji, poznawanie funkcjonowania instytucji publicznych. Metody sprawdzania uzyskanych efektów kształcenia na zajęciach są zróżnicowane i uzależnione od ich formy. Corocznie przeprowadzane są elektroniczne, anonimowe ankiety studenckie w zakresie oceny programów kształcenia i ich realizacji, na podstawie których sporządzane są sprawozdania analizowane przez Dziekana oraz kierowników katedr. Są one przedmiotem dyskusji na posiedzeniach Rady Wydziału i podlegają przez nią zatwierdzeniu.

Drugi etap oceny uzyskiwania efektów kształcenia stanowi poziom dyplomowania podlegający monitorowaniu przez Zespół ds. Jakości Prac Dyplomowych oraz Wyników Egzaminów, a także kierowników katedr oraz Kolegium Dziekańskiego. Wg ZO, warto podkreślić, że studenci kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* przygotowują prace magisterskie zarówno w katedrach Wydziału Prawa i Administracji, jak i Wydziału Zarządzania, co pozwala im realizować zainteresowania naukowe w wielu dziedzinach nauki, a także podejmować tematykę pozwalającą przygotować się do przyszłej pracy zawodowej.

Trzeci etap obejmuje badanie sytuacji zawodowej absolwentów. W tym m.in. celu przeprowadzane są wśród nich ankiety pozwalające monitorować uzyskanie i wykorzystanie efektów kształcenia po ukończeniu studiów.

2.3.

Rekrutacja odbywa się zgodnie z przyjętymi przez Senat UŁ zasadami przyjęć na dany rok akademicki. Kandydatami mogą być obywatele polscy oraz cudzoziemcy. Przyjęcie na niestacjonarne studia II stopnia odbywa się na podstawie złożonych dokumentów, a w przypadku przekroczenia przyjętego limitu zgłoszeń w pierwszej kolejności przyjmowane są osoby posiadające dyplom ukończenia kierunku studiów należącego do obszaru nauk społecznych. Kandydatami na studia niestacjonarne II stopnia na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* mogą być absolwenci studiów licencjackich i magisterskich wszystkich kierunków.

Zaliczanie etapów studiów na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* odbywa się w systemie rozliczenia rocznego. Ostatecznym terminem zaliczenia roku studiów jest 30 września. Poza rozliczeniem merytorycznym związanym ze złożeniem wymaganych zaliczeń i egzaminów okresy studiów są rozliczane za pomocą punktów ECTS. Student, który spełnił określone przez Radę Wydziału kryteria zaliczenia roku, zostaje wpisany na kolejny rok studiów. Szczegółowe zasady zaliczania etapów studiów są określone w uchwale Rady Wydziału dot. wykonania uchwały nr 310 Senatu UŁ ws. Regulaminu Studiów w UŁ.

Szczegółowe zasady przeprowadzania egzaminów dyplomowych określają następujące dokumenty: Regulamin studiów uchwalany przez Senat UŁ, uchwały Rady Wydziału oraz zarządzenia Dziekana WPiA. Tematy prac magisterskich są akceptowane przez RW. W procesie dyplomowania uczestniczą samodzielni pracownicy naukowo-dydaktyczni oraz adiunkci upoważnieni przez Radę Wydziału. Na Wydziale funkcjonuje Archiwum Prac Dyplomowych (APD), a w jego ramach system antyplagiacyjny pozwalający na analizę samodzielności przygotowania nie tylko prac dyplomowych, ale wszelkich prac etapowych przygotowywanych w toku studiów. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym. W skład komisji wchodzi przewodniczący (pracownik samodzielny), kierujący pracą i recenzent pracy. Na egzaminie magisterskim zadawane są trzy pytania, jedno z zakresu pracy magisterskiej oraz dwa związane z tematyką seminarium magisterskiego. Ogólny wynik studiów wpisywany do dyplomu jest średnią ważoną następujących ocen: średniej z toku studiów (waga 0,6), oceny pracy dyplomowej (waga 0,2), oceny egzaminu dyplomowego (waga 0,2).

Dyplomy ukończenia studiów I i II stopnia wydane przez polskie i zagraniczne uczelnie wyższe, są uznawane w oparciu o umowy międzynarodowe i przepisy krajowe. W przypadku braku przepisów pozwalających na uznanie zagranicznego dyplomu ukończenia studiów wyższych Rada Wydziału jest uprawniona do przeprowadzenia nostryfikacji.

Efekty kształcenia uzyskane przez studentów kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* poza WPiA podczas wyjazdów na studia cząstkowe w ramach międzynarodowych lub krajowych programów wymiany takich, jak ERASMUS, MOST, są uznawane w 100%. W przypadku przeniesienia z innej, w tym także zagranicznej uczelni, na ten sam kierunek na WPiA efekty kształcenia uzyskane w toku studiów są uznawane na podstawie analizy zbieżności i różnic programowych. Na tych samych zasadach uznanie efektów kształcenia odbywa się w przypadku powtarzania roku/wznowienia studiów/podjęcia studiów po urlopie, zmiany formy studiów w ramach tego samego kierunku i zmiany kierunku studiów (w ramach kierunków studiów występujących na UŁ). Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się (PEUS) uzyskanych poza szkolnictwem wyższym określa uchwała nr 507 Senatu UŁ z czerwca 2015 r. We wrześniu 2015 r. został powołany Uczelniany Zespół ds. Potwierdzania Efektów Uczenia się, a w 2017 r. Dziekan powołał Wydziałowego Pełnomocnika ds. PEUS. Dotychczas na WPiA nie zgłosił się żaden student zainteresowany uznaniem innych efektów uczenia się poza szkolnictwem wyższym.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program studiów oraz jego organizacja i realizacja umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie struktury kwalifikacji na poziomie studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim. Oferta przedmiotów mieści się w kanonie

kształcenia na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość*, odpowiada również aktualnym wyzwaniom naukowym i oczekiwaniom otoczenia społecznego. Zapewniona została odpowiednia indywidualizacja toku studiów. Do programu studiów wprowadzane są zajęcia umożliwiające studentom realizowanie przedmiotów w języku obcym, jak również wyjazd za granicę. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają prawidłowy nabór kandydatów na studia. Zapisy regulaminu i procedur rekrutacji mieszczą się w obowiązujących przepisach prawa oraz przyjętej powszechnie praktyce szkół wyższych.

System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się i ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia i wspomagają studentów w procesie uczenia się. Każdy etap kształcenia oraz moduł jest objęty systemem weryfikacji efektów kształcenia. Kryteria i zasady oceny są sformułowane w sposób jasny i przejrzysty. Stwierdzić należy, że stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się, w związku z tym proces etapowej weryfikacji efektów kształcenia na ocenianym kierunku jest realizowany prawidłowo.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* funkcjonuje wysoce rozwinięty wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, zakładający udział różnych podmiotów na kolejnych etapach tworzenia programów kształcenia ocenianego kierunku studiów. W pierwszej kolejności należy wskazać dwa organy opiniodawczo-doradcze Dziekana, tj.: Komisję ds. Jakości Kształcenia oraz Zespół Programowy. Oprócz tych podmiotów w sferze wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia na Wydziale działają Koordynator ds. ECTS i Koordynator ds. Współpracy Międzynarodowej i Programu Erasmus+, Zespół ds. Weryfikacji Jakości Prac Dyplomowych i Wyników Egzaminów. Za funkcjonowanie systemu odpowiada Dziekan Wydziału Prawa i Administracji wspomagany przez Kolegium Dziekańskie. Należy przy tym wskazać, że jeden z prodziekanów jest odpowiedzialny za jakość kształcenia na Wydziale. Jest on także członkiem Komisji ds. Jakości Kształcenia, której pełnoprawnymi członkami są również przedstawiciel studentów oraz przedstawiciel doktorantów. Od 2012 roku w Jednostce działa Rada Pracodawców, w skład której wchodzi przedstawiciele sądów,

prokuratury, prawniczych samorządów zawodowych, a także administracji samorządowej i rządowej w regionie łódzkim. Zadaniem Rady jest wyrażanie opinii na temat dostosowania programów studiów oraz założonych efektów kształcenia do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy oraz oczekiwanych od absolwentów kompetencji w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw społecznych. Ponadto od 2015 roku funkcjonuje także Rada Biznesu, która stanowi forum wymiany myśli i kontaktów pomiędzy akademickim środowiskiem naukowym a środowiskami biznesowymi. Współpraca ta służyć ma lepszemu dostosowaniu oferty edukacyjnej do oczekiwań pracodawców i zapewnieniu studentom oraz absolwentom lepszego rozeznania w zakresie oczekiwań i wymagań rynku pracy. Spotkania Rady Pracodawców i Rady Biznesu z władzami Jednostki (nie są sformalizowane) koncentrowały się m.in. na omówieniu kluczowych kwestii związanych z dostosowaniem oferty dydaktycznej Wydziału do potrzeb środowiska zewnętrznego i jego kluczowych interesariuszy. Postulaty zgłaszane przez przedstawicieli sektora publicznego i gospodarczego zwróciły uwagę na konieczność podjęcia działań zmierzających do wypracowania elastycznej oferty dydaktycznej reagującej na potrzeby zarówno przyszłych pracodawców, jak i studentów. Realizacja polityki zarządzania jakością kształcenia w ramach wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia (WSZJK) jest dokonywana poprzez monitorowanie, okresowy przegląd programów kształcenia i ocenę osiągnięcia efektów kształcenia. Służy ona doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość*. Rezultaty działań podejmowanych w ramach WSZJK są wykorzystywane dla zapewnienia, z jednej strony, zgodności programów kształcenia z wymogami powszechnie obowiązującego prawa i aktów wewnętrznych Uniwersytetu Łódzkiego. Z drugiej strony służą one dostosowywaniu programów kształcenia do oczekiwań i potrzeb różnych grup interesariuszy (zakładając, że absolwent kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* będzie pełnić w społeczeństwie i na rynku pracy różne role: pracownika, pracodawcy, urzędnika), potrzeb rynku pracy, czynników istotnych z perspektywy ogólnego interesu społecznego i związanych z tym oczekiwanych od absolwentów kompetencji w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw społecznych.

W procesie monitorowania oraz weryfikacji założonych efektów kształcenia wykorzystywane są informacje i dane o zróżnicowanym charakterze. Przede wszystkim monitorowane i uwzględniane są wszelkie zmiany w obowiązującym stanie prawnym, dotyczące prawa powszechnie obowiązującego, a także wewnętrznych aktów Uniwersytetu wydawanych przez Władze Uniwersytetu i Wydziału. Poza tym w ramach ww. procedur związanych z zapewnianiem jakości kształcenia wykorzystuje się informacje pochodzące od interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Wśród nich szczególne znaczenie mają wnioski z propozycjami zmian w programach kształcenia. Bezpośrednio pochodzą one od nauczycieli akademickich, jednak – co często ujawnia się w uzasadnieniach owych wniosków – znajdują w nich również odzwierciedlenie informacje i postulaty studentów przekazywane nauczycielom w rozmowach w trakcie zajęć, na dyżurach, przy omawianiu wyników weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Cennym źródłem informacji o realizacji procesu kształcenia są również sylabusy przedmiotu opracowywane i umieszczane przez koordynatorów przedmiotów w systemie USOSweb, określające m.in. treści kształcenia, metody i formy kształcenia, przedmiotowe efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw społecznych, a także zasady i sposoby weryfikacji osiągnięcia tych efektów. Nad prawidłowością tworzenia i treścią sylabusów czuwają

kierownicy katedr. Aby wspomóc kierowników w wykonywaniu tych zadań i polepszyć jakość oraz efektywność informacji przekazywanych za pomocą sylabusów zostały opracowane i przekazane wszystkim pracownikom materiały pomocnicze, a w każdej katedrze został w tym zakresie przeszkolony jeden pracownik naukowo-dydaktyczny (co najmniej ze stopniem doktora), którego zadaniem jest wspieranie kierownika w realizacji obowiązków z zakresu zapewniania jakości kształcenia. Pracownicy ci są w stałym kontakcie z władzami dziekańskimi i organami WSZJK (zwłaszcza Wydziałową Komisją Jakości Kształcenia i Koordynatorem ds. ECTS) i zgłaszają im wykryte problemy oraz uwagi dotyczące kwestii realizacji polityki zarządzania jakością na poziomie przedmiotów i weryfikacji efektów przedmiotowych, a zwłaszcza adekwatności metod weryfikacji. Bezpośrednim źródłem informacji od studentów są wypełniane przez nich ankiety w systemie USOSweb. Ankiety udostępniane są odrębnie dla każdego zajęcia pod koniec semestru/roku akademickiego. Wypełniać je mogą tylko studenci zapisani na dane zajęcia u konkretnego prowadzącego, a rosnąca liczba studentów wypełniających ankietę (jest to dobrowolne) sprawia, że są one coraz bardziej miarodajnym narzędziem badania opinii uczestników zajęć na temat ich formy, treści kształcenia, sposobu prowadzenia, osiągania założonych efektów. Istotne informacje na tematy związane z programami kształcenia studenci przekazują także opiekunom roku, opiekunom kół naukowych i Samorządowi Studenckiemu, który odgrywa istotną rolę (poprzez reprezentację w WKJK i Radzie Wydziału) w ramach procedur tworzenia programów kształcenia i zapewniania jakości kształcenia. Rośnie także rola informacji przekazywanych przez studentów za pomocą mediów społecznościowych wykorzystywanych na WPiA UŁ.

W ocenie weryfikacji efektów kształcenia bardzo istotne są statystyczne informacje nt. wyników egzaminów, zaliczeń przedmiotowych i egzaminów dyplomowych (tj. magisterskich na ocenianym kierunku), poddawane analizie ilościowej oraz jakościowej. Szczególnie ważnym źródłem informacji wykorzystywanych w procesie weryfikacji na poziomie dyplomowania są sprawozdania Zespołu ds. Weryfikacji Jakości Prac Dyplomowych i Wyników Egzaminów.

W procesie monitorowania i oceny brane są również pod uwagę informacje pochodzące od interesariuszy zewnętrznych. Naturalnym forum wymiany takich informacji są spotkania Rady Pracodawców i Rady Biznesu. Źródłem informacji od interesariuszy zewnętrznych (zwłaszcza innych niż pracodawcy) są przygotowywane przez Centrum Promocji Uniwersytetu Łódzkiego raporty prezentujące wszystkie wzmianki dotyczące Uniwersytetu Łódzkiego, które pojawiają się w mediach zarówno tradycyjnych (prasa, radio, telewizja), jak i elektronicznych (strony internetowe, media społecznościowe). Uzyskiwane informacje są poddawane wszechstronnej analizie przez podmioty uczestniczące w WSZJK WPiA UŁ w ramach ich kompetencji, a wnioski z tych analiz przekładają się na działania WPiA UŁ służące utrzymywaniu wysokich standardów i dalszemu doskonaleniu programów i procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Zmiany w programie kształcenia na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* dokonywane są zazwyczaj pod wpływem różnych czynników, na podstawie analiz wielu informacji oraz danych pochodzących od wszystkich grup interesariuszy, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych. Interesariusze ci mają odgrywać istotną rolę w procesie tworzenia programów kształcenia zapewniających osiągnięcie efektów kształcenia przez studentów oraz należyte ich przygotowanie do wymagań rynku pracy. WPiA UŁ stara się uwzględniać wszelkie dane otrzymane w ramach szeroko rozumianego monitorowania karier absolwentów. Pochodzą

one m.in z ankiet monitorujących wykorzystanie efektów kształcenia po ukończeniu studiów. Informacje na temat losów zawodowych absolwentów pochodzą również od członków Rady Pracodawców i Rady Biznesu, którzy zatrudniają absolwentów WPiA albo sami nimi są.

Należy wskazać elementy programu kształcenia, na których kształtowanie i ewentualną modyfikację miały wpływ wyniki analizy zawodowych losów absolwentów:

- Zrównoważenie w programie studiów treści kształcenia z dziedziny nauk prawnych i dziedziny nauk ekonomicznych (odzwierciedlające interdyscyplinarny charakter kierunku) w zakresie kanonu przedmiotów obowiązkowych i dopełniającej go szerokiej oferty modułów wybieralnych. Umożliwia to, z jednej strony, zgodną z zainteresowaniami indywidualizację ścieżki kształcenia, a z drugiej strony – pozwala na elastyczne kształtowanie ścieżki kariery przez absolwenta, który może wybierać zawody wymagające zróżnicowanych kompetencji lub w ramach wykonywanej pracy rozwiązywać bardzo zróżnicowane zadania. W ten sposób ukończenie kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* otwiera absolwentom bardzo szerokie perspektywy zawodowe, nie ograniczające się np. tylko do pracy doradcy podatkowego.

- Położenie większego nacisku na praktyczny wymiar zajęć dydaktycznych, zarówno w zakresie zdobywania przez studentów kompetencji naukowo-badawczych (studia mają profil ogólnoakademicki), ale także umiejętności niezbędnych w różnych aspektach pracy zawodowej (przy bardzo szerokich możliwościach zatrudnienia). W przypadku ocenianego kierunku jest to szczególnie istotne, ponieważ program studiów nie obejmuje obowiązkowych praktyk. Zatem umiejętności praktyczne zdobywane są w pierwszej kolejności na ćwiczeniach w ramach przedmiotów obowiązkowych, na których promuje się interaktywne oraz aktywizujące studentów formy i metody dydaktyczne. Ponadto podejście to znalazło wyraz w zmianie w roku akademickim 2016/2017 charakteru przedmiotów do wyboru z wykładów monograficznych na konwersatoria. Natomiast w roku 2018 zaproponowano wprowadzenie do programu studiów od roku akademickiego 2018/19 w ramach modułów wybieralnych zajęć w formie laboratorium na 2. roku w semestrze letnim, które prowadzone będą przez praktyków – przedstawicieli korporacji rachunkowych i podatkowych wchodzących do Rady Biznesu, a ich przedmiotem będzie rozwiązywanie kasusów – konkretnych problemów podatkowo-rachunkowych, z którymi mają czynienia w praktyce korporacje podatkowe. Dzięki temu proces przekazywania i zdobywania wiedzy staje się coraz bardziej efektywny, a studenci mają możliwość zdobycia wiedzy w bardziej interesującej niż czysto podawcza formie, ale przede wszystkim także rozwinięcia umiejętności oraz kompetencji społecznych niezbędnych w życiu zawodowym.

Wydziałowy system zapewniania jakości kształcenia jest skonstruowany w taki sposób, aby wszystkie uczestniczące w nim podmioty mogły na bieżąco w zakresie swojej właściwości monitorować jego skuteczność, identyfikować potencjalne mocne i słabe punkty oraz zgłaszać propozycje rozwiązań służących rozwiązywaniu zauważonych problemów i doskonaleniu samego WSZJK – a zatem w istocie dokonywać bieżącej samooceny. Służą temu zwłaszcza sprawozdania z posiedzeń Zespołu Programowego oraz Zespołu ds. Weryfikacji Prac Dyplomowych i Wyników Egzaminów, sprawozdanie Dziekana dotyczące wyników analizy ankiet studenckich, opinie Wydziałowej Rady Samorządu Studentów i protokoły z posiedzeń Wydziałowej Komisji Jakości Kształcenia. Na podstawie tych dokumentów i innych uzyskanych informacji WKJK przyjmuje roczne sprawozdanie z funkcjonowania WSZJK (zgodnie z zarządzeniem nr 128 Rektora UŁ z dnia 20.07.2012 r. w sprawie: modelu

zarządzania jakością kształcenia w UŁ), które zawiera m.in. analizę formalną i merytoryczną jakości procesu kształcenia, w tym osiągalności założonych kierunkowych efektów kształcenia i propozycje dalszych działań projakościowych. Sprawozdanie jest prezentowane na grudniowym posiedzeniu Rady Wydziału wraz ze sprawozdaniem Dziekana podsumowującym wyniki ankiet studenckich. Sprawozdania przekazywane są Władzom Rektorskim UŁ, a także Wydziałowej Radzie Samorządu Studentów.

Na szczeblu Uczelni sprawozdania wydziałów dotyczące funkcjonowania WSZJK są przedmiotem analizy Kolegium Rektorskiego, wspieranego przez Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia (która jest organem opiniodawczo-doradczym Rektora). Na tej podstawie opracowywane jest coroczne sprawozdanie dotyczące stanu jakości kształcenia w UŁ, które prezentowane jest na majowym lub czerwcowym posiedzeniu Senatu UŁ. Senat podejmuje w sprawie przyjęcia sprawozdania uchwałę. Wnioski z badania raportów rocznych z podstawowych jednostek organizacyjnych stanowią istotną część tego sprawozdania. W dużej mierze to na ich podstawie określone są kierunki i propozycje dalszych działań w celu doskonalenia systemu zapewniania jakości kształcenia zarówno na poziomie Uczelni, jak i wydziałów. Takimi działaniami zaproponowanymi w roku 2017 były np.: stworzenie wzoru formularza raportu rocznego w postaci tabelarycznej, co ma zarówno ułatwić sporządzanie raportów wydziałom, jak i ich analizę na szczeblu Uczelni, z jednoczesnym poszanowaniem autonomii wydziałów w zakresie szczegółowego uregulowania WSZJK oraz z zachowaniem rzeczywistego zróżnicowania rozwiązań wydziałowych dotyczących ich WSZJK, dalsze i stałe podnoszenie kompetencji dydaktycznych pracowników, w szczególności przez uczestnictwo w specjalnie przygotowywanych programach szkoleń z zakresu nowych metod kształcenia.

W przypadku stwierdzenia – w trakcie tych regularnych czynności monitorująco-kontrolnych na szczeblu Wydziału lub Uczelni – nieprawidłowości w funkcjonowaniu WSZJK lub jego niskiej efektywności powinny zostać niezwłocznie podjęte przez odpowiednio władze dziekańskie lub rektorskie właściwe środki w celu eliminacji problemów i podniesienia skuteczności WSZJK. W przypadku wątpliwości dotyczących prawidłowego funkcjonowania WSZJK lub w celu uzyskania pomocy w rozwiązywaniu ewentualnych problemów dotyczących WSZJK Władze Wydziału lub Uczelni mogą zdecydować o przeprowadzeniu audytu zewnętrznego WSZJK.

W ramach WSZJK programy kształcenia, w tym efekty kształcenia, podlegają regularnemu przeglądowi i monitorowaniu. Co roku do 31 stycznia jednostki WPiA mogą zgłaszać propozycje zmian programów kształcenia. Wnioski są przekazywane do Zespołu Programowego WPiA, który na swoich posiedzeniach rozpatruje wszelkie zgłoszenia, biorąc pod uwagę ich zasadność z punktu widzenia koncepcji kształcenia i wpływu na jakość kształcenia. Sprawozdania z posiedzeń Zespołu Programowego są następnie przekazywane do Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, która odnosi się do opinii Zespołu, a także zgłasza swoje uwagi do aktualnych programów kształcenia. W dalszej kolejności wnioski pozytywnie zaopiniowane przez dwa powyższe organy, po rozpatrzeniu przez Dziekana, trafiają na kwietniowe posiedzenie Rady Wydziału. Rada Wydziału ostatecznie weryfikuje zgłoszone propozycje i podejmuje decyzje w kwestii zatwierdzania programów studiów na dany rok akademicki. W ramach tej procedury zmiany programowe mogą dotyczyć zajęć obejmujących do 50% punktów ECTS przewidzianych programem kształcenia, ale modyfikowane mogą być również kierunkowe efekty kształcenia, o ile zakres takich zmian nie

przekroczy 30% ogólnej liczby efektów kształcenia, zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z 30.09.2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów. W przeciwnym razie stosuje się procedury właściwe dla utworzenia nowego kierunku studiów. Na poziomie przedmiotów osobami odpowiedzialnymi bezpośrednio za realizację efektów kształcenia są koordynatorzy przedmiotów. Monitorowanie programów kształcenia i osiąganie przez studentów efektów kształcenia odbywa się na tym poziomie za pomocą sylabusów przedmiotu (tworzonych przez koordynatorów) zamieszczanych na stronie Wydziału. Są w nich zawarte wszystkie niezbędne informacje dotyczące osiągania efektów kształcenia w zależności od rodzajów zajęć. Koordynatorzy przedmiotów określają i na bieżąco monitorują oraz weryfikują dobór treści przedmiotowych, metod i form realizacji oraz przedmiotowe efekty kształcenia, zapewniając ich spójność z efektami kierunkowymi. W ramach swojej kompetencji mogą dokonywać modyfikacji treści, metod i form kształcenia, w tym również efektów kształcenia (przed rozpoczęciem kolejnego roku akademickiego), o ile nie będzie to miało wpływu na realizację poprzez dany przedmiot zakładanych kierunkowych efektów kształcenia, np. gdy poprzez zmianę formy wykładu (np. z informacyjnego na konwersatoryjny) do komponentu wiedzy zostaną dodane dodatkowe efekty z komponentu umiejętności.

Wydział dba o czynny udział studentów w kształtowaniu i monitorowaniu programów kształcenia. Przedstawiciel studentów i przedstawiciel doktorantów są pełnoprawnymi członkami WKJK. Istotną rolę w monitorowaniu programów kształcenia, w tym efektów kształcenia, pełni Wydziałowa Rada Samorządu Studentów, która opiniuje planowane zmiany programów kształcenia, corocznie przedkłada Radzie Wydziału. Ponadto przedstawiciele WRSS odbywają kilka razy w roku spotkania z Kolegium Dziekańskim, w czasie których mogą m.in. przekazywać uwagi wnoszone przez studentów w odniesieniu do programów kształcenia i osiągania przez studentów efektów kształcenia. Należy wskazać także na rolę opiekunów roku, powołanych na poszczególnych kierunkach studiów, którzy są odpowiedzialni za kontakty studentów i reprezentujących ich starostów z Władzami Wydziału oraz przekazywanie im uzyskanych uwag, które mogą dotyczyć także programów i efektów kształcenia. Poza tym studenci wypełniają ankiety studenckie w systemie USOS, które są cennym narzędziem uzyskiwania opinii o prowadzących, zajęciach i pojawiających się problemach. Ankiety są co roku w grudniu analizowane przez Władze Dziekańskie, które przygotowują sprawozdanie prezentowane na grudniowym posiedzeniu Rady Wydziału. Wnioski z analizy ankiet dotyczące programów kształcenia i organizacji procesu kształcenia są szeroko uwzględniane w procesie monitorowania oraz weryfikacji programów i efektów kształcenia oraz w formułowaniu propozycji zmian. Udział studentów w procesie modyfikacji programów kształcenia zapewniony jest więc na WPiA UŁ na poziomie koncepcyjnym i decyzyjnym. Równie istotny jest udział interesariuszy zewnętrznych w systemie monitorowania, przeglądu i oceny programów kształcenia, a w szczególności efektów kształcenia, które z punktu widzenia otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy są kluczowym elementem sylwetki absolwenta, odzwierciedlają bowiem jego realne kompetencje. Wspomniane już Rada Pracodawców i Rada Biznesu skupiają przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w celu m.in. lepszego dostosowania oferty edukacyjnej WPiA UŁ do jego rzeczywistych oczekiwań, jak i zapewnienia studentom oraz absolwentom lepszego rozeznania w zakresie potrzeb i wymagań rynku pracy.

3.2.

Jednostka zapewnia publiczny dostęp do informacji o programach kształcenia i realizacji procesu kształcenia oraz o wydziałowym systemie zapewniania jakości kształcenia i jego funkcjonowaniu. Podstawowym środkiem przekazywania tych informacji jest strona internetowa Wydziału Prawa i Administracji, która jest systematycznie aktualizowana. W związku z przyjęciem nowej wizualnej identyfikacji Uniwersytetu Łódzkiego w 2017 r., strona przeszła gruntowne zmiany.

W strukturze strony uwzględnione są odpowiednie strefy poświęcone:

- podstawowym informacjom o programach kształcenia
- programom studiów i ich realizacji na każdym z kierunków;
- zasadom realizacji procesu kształcenia (regulacje dotyczące m.in. toku studiów, wymiany akademickiej, dyplomowania;
- jakości kształcenia.

Na stronie USOSweb znajdują się sylabusy przedmiotu zawierające szczegółowe informacje o modułach składowych programów studiów, w tym dotyczące wymagań wstępnych i efektów kształcenia odnoszących się do poszczególnych przedmiotów, a także treści kształcenia dla konkretnych cykli kształcenia. Są one redagowane bezpośrednio przez koordynatorów przedmiotów, którzy stanowią najbliższe studentowi ogniwo WSZJK. Każdy pracownik WPiA ma również możliwość przekazywania informacji o prowadzonych zajęciach, egzaminach oraz innych istotnych z punktu widzenia organizacji procesu kształcenia i zapewniania jakości kształcenia sprawach poprzez swoją indywidualną podstronę na wydziałowej stronie internetowej, a także na samych zajęciach. Ponadto na grudniowych posiedzeniach Rady Wydziału prezentowane są corocznie przyjmowane przez Wydziałową Komisję Jakości Kształcenia sprawozdania z funkcjonowania WSZJK oraz odrębne sprawozdania Dziekana podsumowujące wyniki ankiet studenckich.

Dodatkowo, WPiA jako jednostka UŁ udostępnia informacje na centralnej stronie UŁ.

W odpowiedzi na potrzebę dwustronnej komunikacji z kandydatami oraz studentami WPiA jest obecny na wielu portalach społecznościowych. Dzięki temu możliwy jest bieżący kontakt ze studentami, szybkie przekazywanie im istotnych i aktualnych informacji, a także – co szczególnie cenne – otrzymywanie opinii zwrotnych od zróżnicowanego grona odbiorców, przez co Wydział może reagować stosownie do ich oczekiwań i potrzeb.

Informacje przekazywane są również w bardziej tradycyjnych formach: za pośrednictwem wydawnictw i materiałów prasowych (ogłoszenia prasowe, obecność na portalach i w publikacjach poświęconych edukacji, cykliczna publikacja „Łódź Akademicka”) czy poprzez udział w targach edukacyjnych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego posiada bardzo dobrze rozwinięty wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia. Jego obecna postać stanowi efekt wieloletnich doświadczeń Wydziału i działań rozwojowych służących zapewnieniu jak najwyższej jakości kształcenia. Podstawową funkcją systemu jest monitorowanie, okresowy przegląd i ocena programów kształcenia i ich realizacji. W WSZJK szczególne miejsce zajmuje monitorowanie, przegląd i ocena osiągania założonych efektów kształcenia. Struktura systemu

jest rozbudowana tak, by włączać różne grupy interesariuszy, reprezentujących zarówno środowisko wewnętrzne Wydziału (pracownicy, w szczególności naukowo-dydaktyczni, studenci i doktoranci – przede wszystkim poprzez swoje organy samorządowe) oraz środowisko zewnętrzne (otoczenie społeczno- gospodarcze, w tym instytucje publiczne, pracodawcy, absolwenci). Współpraca ze środowiskiem zewnętrznym została ujęta w ramy formalne poprzez utworzenie Rady Pracodawców i Rady Biznesu. Za funkcjonowanie systemu odpowiada Dziekan, a kwestie jakości kształcenia na Wydziale należą do szczególnej kompetencji jednego z prodziekanów. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia odgrywa kluczową rolę w systemie zapewniania jakości. Równie doniosłą rolę pełni drugi organ opiniodawczo-doradczy w ramach systemu – Zespół Programowy. Ponadto w sferze wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia na Wydziale w ramach swoich kompetencji działają Koordynator Wydziałowy ds. Współpracy Międzynarodowej i Programu Erasmus, Koordynator Wydziałowy ds. ECTS, Zespół ds. Weryfikacji Jakości Prac Dyplomowych i Wyników Egzaminów, a także kierownicy katedr.

Dobre praktyki

Wydziałowy system zapewniania jakości kształcenia jest skonstruowany w taki sposób, aby wszystkie uczestniczące w nim podmioty mogły na bieżąco w zakresie swojej właściwości monitorować jego skuteczność, identyfikować potencjalne mocne i słabe punkty oraz zgłaszać propozycje rozwiązań służących rozwiązywaniu zauważonych problemów i doskonaleniu samego WSZJK – a zatem dokonywać bieżącej samooceny

Zalecenia

Brak

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1.Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2.Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3.Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Do minimum kadrowego kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* Uniwersytet zgłosił 15 nauczycieli akademickich, w tym 6 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 9 w grupie nauczycieli posiadających stopień naukowy doktora. Na podstawie przesłanej dokumentacji oraz dokumentacji przedłożonej do wglądu podczas wizytacji, a także przeprowadzonych rozmów dokonano analizy spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego, w której uwzględniono posiadane tytuły i stopnie naukowe, specjalizację naukową oraz dorobek naukowy nauczycieli akademickich. Analizie poddane zostały także obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego. Po dokonanej analizie pod względem formalnym akt osób,

które wchodzi w skład minimum kadrowego na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość*, ZO stwierdził, że spełnione zostały warunki określone w § 13 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia MNiSW. Ponadto spełnione zostały także wymagania określone w § 10 ust. 1 rozporządzenia (Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli został zatrudniony w uczelni nie później niż od początku semestru studiów), ust. 2 (Nauczyciel akademicki posiadający tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego lub będący osobą, która nabyła uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r. poz. 882 i 1311), zwany dalej „samodzielnym nauczycielem akademickim”, może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli w danym roku akademickim prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia w wymiarze co najmniej 30 godzin dydaktycznych, a w przypadku studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym – w wymiarze co najmniej 60 godzin dydaktycznych), oraz ust. 3 (Nauczyciel akademicki posiadający stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra lub równorzędny może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli w danym roku akademickim prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia w wymiarze co najmniej 60 godzin dydaktycznych).

Spośród 15 nauczycieli akademickich wchodzących w skład minimum kadrowego na poziomie studiów II stopnia zaliczono:

- 6 nauczycieli akademickich z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego;
- 9 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora.

(informacje na temat poszczególnych nauczycieli zawarte są w załączniku nr 4 do raportu).

W opinii ZO, dorobek naukowy wszystkich nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* wykazuje, że posiadają oni dorobek, który zapewnia realizację efektów kształcenia określonych dla tego kierunku studiów. Każdy z pracowników zarówno indywidualnie, jak i w zespołach prowadzi własne badania dotyczące interesujących go dziedzin. Dydaktycy prowadzący zajęcia na kierunku mają znaczące osiągnięcia naukowe i ciągle powiększają swój dorobek publikacyjny.

4.2.

Zajęcia na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* prowadzą zarówno pracownicy Wydziału Prawa i Administracji UŁ, jak i pracownicy Wydziału Zarządzania. Podstawową zasadą obowiązującą przy obsadzie zajęć dydaktycznych jest zgodność dorobku naukowego i kompetencji dydaktycznych pracownika z przedmiotem prowadzonych zajęć. Należy przy tym rozróżnić zajęcia z przedmiotów podstawowych dla kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość*, których prowadzenie zostaje powierzone pracownikom tej katedry, do którego specjalności należy dany przedmiot (w tym przede wszystkim Katedry Prawa Podatkowego i Katedry Prawa Finansowego), od zajęć specjalistycznych (zarówno obowiązkowych, jak i tych do wyboru przez studenta), które powierzane są konkretnym osobom posiadającym wiedzę w tym zakresie, potwierdzoną dorobkiem publikacyjnym. Obsada zajęć pozostaje w kompetencji kierowników katedr, którzy kierują się przede wszystkim dorobkiem naukowym poszczególnych pracowników jednostki oraz doświadczeniem dydaktycznym. Semina

magisterskie powiązane są ściśle z tematyką badań nauczycieli akademickich. Wykłady i seminaria prowadzą tylko pracownicy ze stopniem co najmniej doktora.

4.3.

Rekrutacja pracowników odbywa się na podstawie otwartych konkursów, w oparciu o ocenę dorobku naukowego i doświadczenia dydaktycznego. Ważnym kryterium wyboru jest także znajomość języków obcych, która umożliwia prowadzenie zajęć w innym języku niż polski, także dla studentów zagranicznych. Podstawami systemu motywacyjnego pracowników są systemy oceniania i premiowania. Ocena pracownika naukowo-dydaktycznego obejmuje ocenę dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego. Warunkiem uzyskania przez pracownika naukowo-dydaktycznego pozytywnej oceny okresowej jest uzyskanie łącznej oceny pozytywnej oraz minimalnej liczby punktów za działalność naukową i dydaktyczną (oddzielnie w każdym z tych obszarów). W systemie premiowania największe znaczenie mają publikacje zaliczane do oceny parametrycznej Wydziału oraz punkty za działalność dydaktyczną, które obejmują także ocenę zajęć dokonywaną przez studentów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego w pełni spełnia wymagania dotyczące minimum kadrowego na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* na poziomie studiów drugiego stopnia. Do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów zaliczono 6 samodzielnych n-a, oraz 9 doktorów. Struktura składu osobowego nauczycieli akademickich tworzących minimum kadrowe jest bardzo dobrze ugruntowana. Bazując na długoletnim doświadczeniu w zakresie naukowym, osoby te prowadzą aktywną działalność naukowo-badawczą, co przyczynia się w znacznym stopniu do sukcesów dydaktycznych w ramach prowadzonego kierunku studiów. Jednostka prowadzi intensywną politykę kadrową, umożliwiającą właściwy dobór kadry na ocenianym kierunku.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym i gospodarczym. Funkcjonująca od 2012 roku Rada Biznesu stanowi forum wymiany myśli i kontaktów między środowiskiem akademickim a biznesowym. Przy WPiA działa także od 2015 roku Rada Pracodawców, do której należy między innymi Łódzki Oddział Krajowej Izby Doradców Podatkowych. ZO miał możliwość zapoznania się z dokumentacją dotyczącą tej współpracy. W protokole ze spotkania przedstawicieli środowiska biznesu (Rada Biznesu) z Władzami Uczelni w sprawie zmian programowych na kierunku Prawo Podatkowe i Rachunkowość z dnia 24.01.2018 roku przedstawiono proponowane przez interesariuszy zewnętrznych zmiany w koncepcji kształcenia:

- 1) zwiększenie zakresu godzinowego zajęć z międzynarodowego i europejskiego prawa podatkowego,
- 2) wzmożenie nacisku na czytanie, myślenie analityczne i wprowadzenie formy esejów jako zakończenia zajęć,
- 3) wprowadzenie modułu praktycznego: podatki w przedsiębiorstwie,
- 4) zmiana programu: zmniejszenie godzinowego wymiaru zajęć dotyczących rachunkowości (skupienie ich na I roku), na II roku położenie nacisku na zajęcia o charakterze ćwiczeniowym z zakresu podatkowości,
- 5) kształcenie osób mogących zarządzać firmami w zakresie podatkowo-rachunkowym, a nie tylko ukierunkowane na kształcenie przyszłych doradców podatkowych
- 6) kierunek *prawo podatkowe i rachunkowość* powinien być traktowany jako podstawa do wyboru dalszej ścieżki kariery przez specjalizację: moduł podatkowy, rachunkowy, zarządcy, związany z prawem międzynarodowym.

Władze Wydziału Prawa i Administracji podpisały list intencyjny z Przewodniczącym Krajowej Rady Doradców Podatkowych w celu promowania kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* na terenie całej Polski.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Różnorodna współpraca z otoczeniem społecznym i gospodarczym stanowi ważny element w procesie kształcenia. Włączanie pracodawców w proces budowania oferty edukacyjnej korzystnie wpływa na proces zapewnienia jakości kształcenia. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi w odniesieniu do określania efektów kształcenia, weryfikacji i oceny stopnia ich realizacji jest skuteczna.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Analizując umiejdzynarodowienie procesu kształcenia ZO doszedł do wniosku, iż Jednostka, w której jest realizowany oceniany kierunek implementuje podstawowe założenia procesu internacjonalizacji kształcenia na bardzo wysokim poziomie. W kontekście oceny umiejdzynarodowienia kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* prowadzonego na WPiA należy podkreślić, że jego utworzenie było rezultatem międzynarodowych badań i współpracy naukowej między WPiA UŁ a licznymi ośrodkami naukowymi na świecie. Wydział zapewnia studentom warunki zdobycia wiedzy, umiejętności i postaw koniecznych do pracy w międzynarodowym środowisku prawniczym w dziedzinie prawa podatkowego. W tym zakresie ZO wskazuje na liczne przykłady:

- włączenie studentów w międzynarodową działalność badawczą poprzez ich czynny udział w międzynarodowych seminariach i konferencjach;
- wysokie usieciowienie (*networking*) polegające na tworzeniu formalnych oraz nieformalnych sieci współpracy naukowej i dydaktycznej z zagranicznymi partnerami, a także udział pracowników w międzynarodowych gremiach naukowych w zakresie prawa podatkowego
- powiązanie oferty dydaktycznej z międzynarodowymi badaniami naukowymi prowadzonymi na WPiA UŁ – rozwój oferty dydaktycznej w języku polskim i językach obcych.

Na umiejdzynarodowienie programu studiów na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* składa się szereg elementów, mających na celu przygotowanie studentów do pracy w międzynarodowym środowisku. Studenci mają obowiązek odbycia zajęć (20 godzin) w nowożytnym języku obcym w formie konwersatoriów (w małych grupach do 30 studentów). Obecnie oferowane są konwersatoria z zakresu EU Tax Law – Direct Taxation; VAT in international trade in goods and services; Taxation of partnership in international tax law; Taxation of income from passive investments in international ad EU tax law; Einkommensteuerrecht und Körperschaftsteuerrecht, Company evaluation. Prowadzący zajęcia pracownicy naukowcy posiadają znaczące doświadczenie międzynarodowe i są naukowcami o dorobku uznanym na poziomie międzynarodowym, o czym świadczą ich wykłady gościnne na zagranicznych uczelniach m. in. na Shanghai Lixin University of Accounting and Finance, Shanghai Jiao Tong University w 2017 r., National Taipei University w roku 2016r., Rangsit University oraz Durakij Pundit University w roku 2014 r.

Studenci mają możliwość udziału w zajęciach prowadzonych przez nauczycieli z zagranicznych ośrodków akademickich wizytujących WPiA w ramach umów dwustronnych oraz programu ERASMUS+. Ta forma umiejdzynarodowienia procesu kształcenia jest obecnie sukcesywnie rozwijana na WPiA. Na WPiA UŁ odbyły się również wykłady gościnne prowadzone przez naukowców z zagranicznych ośrodków naukowych, w których mogli uczestniczyć również studenci kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość*.

Studenci kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* uczestniczą w wyjazdach zagranicznych na studia cząstkowe w ramach międzynarodowych programów wymiany prowadzonych na WPiA (w tym ERASMUS+, SWISS-EUROPEAN MOBILITY i MOBILITY DIRECT). Wydział gwarantuje studentom 100% uznawalność efektów kształcenia uzyskanych zagranicą. Obok stypendiów pobytowych, dostępnych w ramach takich programów jak ERASMUS+,

studenci mogą uzyskać dofinansowanie kosztów podróży przez Dziekana. W ciągu ostatnich 5 lat na WPiA realizowanych było ok. 80 umów w ramach ww. programów mobilnościowych. Studenci mają, za zgodą promotora i Rady Wydziału, możliwość przygotowania pracy magisterskiej w języku obcym.

Wydatki związane z wyjazdem studentów WPiA na konferencje i seminaria, w tym zagraniczne, również mogą być dofinansowane ze środków Dziekana. Ponadto, studenci mają możliwość udziału w międzynarodowych konferencjach naukowych organizowanych przez WPiA.

Studenci ocenianego kierunku mają unikalną możliwość udziału w międzynarodowym projekcie edukacyjnym i naukowym Kurs Zimowy Eucotax. W roku 2016/2017 przedmiotem kursu była: Legislacja podatkowa w globalizującym się świecie (Eucotax Wintercourse 2016/2017: Tax Legislation in a globalizing world). Eucotax (European and US Universities Cooperating on Taxes) jest wspólną inicjatywą 13 uniwersytetów z Europy i Stanów Zjednoczonych Ameryki, utworzoną na podstawie nieformalnego porozumienia profesorów prawa podatkowego, mającą na celu prowadzenie wspólnych działań edukacyjnych oraz badań naukowych w zakresie unijnych i porównawczych aspektów prawa podatkowego. W projekcie biorą udział wiodące ośrodki nauki prawa podatkowego: Uniwersytet Ekonomiczny w Wiedniu (Austria), Katolicki Uniwersytet w Leuven (Belgia), Uniwersytet Paris 1 Panthéon – Sorbonne w Paryżu (Francja), Uniwersytet w Barcelonie (Hiszpania), Uniwersytet w Walencji (Hiszpania), Uniwersytet w Tilburgu (Holandia), Uniwersytet w Osnabrück (Niemcy), Uniwersytet Georgetown w Waszyngtonie (Stany Zjednoczone), Uniwersytet w Zurychu (Szwajcaria), Uniwersytet w Uppsali (Szwecja), Uniwersytet Corvinus w Budapeszcie (Węgry), Uniwersytet Luiss Guido Carli w Rzymie (Włochy), Uniwersytet w Edynburgu (Zjednoczone Królestwo) oraz Uniwersytet Warszawski i Uniwersytet Łódzki. Projekt Eucotax jest koordynowany przez Uniwersytet w Tilburgu (Holandia). W ramach Kursu Zimowego Eucotax studenci z różnych państw przygotowują prace dyplomowe na jeden z 6 tematów szczegółowych mieszczących się w temacie przewodnim danej edycji, koncentrując się na uregulowaniach obowiązujących w państwie macierzystym. Prace stanowią podstawę dla raportu prawno-porównawczego opracowywanego przez międzynarodowe grupy studenckie podczas tygodniowego seminarium. W 2017 r. seminarium odbyło się w Zurychu (Szwajcaria), a tematem edycji była legislacja podatkowa w globalizującym się świecie (Tax Legislation in a globalizing world). W seminarium wzięło udział 3 studentów WPiA UŁ, którzy przygotowali prace nt. międzynarodowych wpływów na polską legislację podatkową (Tax legislation and international influences in Poland), złożoności polskiego prawa podatkowego (Tax Complexity and Tax Legislation in Poland) oraz polskiej legislacji podatkowej i praktyki administracyjnej (Tax Legislation and Administrative Practice in Poland). W roku 2017/18 studenci przygotowują się do udziału w kolejnej edycji kursu na temat The European Harmonization of Tax Law, który odbędzie się w kwietniu 2018 Edynburgu. Studenci kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość* mogą uczestniczyć również w innych konferencjach i seminariach naukowych dla studentów organizowanych na WPiA UŁ.

Sieć powiązań jest rozwijana również poprzez czynny udział pracowników WPiA UŁ w międzynarodowych stowarzyszeniach naukowych w dziedzinie prawa podatkowego, np.:

European Association of Tax Law Professors; Board of Trustees of International Bureau of Fiscal Documentation.

O wysokim poziomie umiędzynarodowienia, w ocenie ZO PKA, świadczą również projekty badawcze w dziedzinie prawa podatkowego. Wśród nich wymienić należy:

- Collaborative Study on Special Tax Zones; 12 kwietnia 2018 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego odbędzie się trzecie międzynarodowe seminarium podatkowe na temat specjalnych stref podatkowych (ekonomicznych) – 3rd Interantional Tax Seminar on Special Tax Zones – organizowane przez Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych UŁ. Jego celem jest przedstawienie końcowych wyników badań prawno-porównawczych prowadzonych w ramach międzynarodowego projektu „Special Tax Zones” podczas konferencji naukowej podsumowującej jego rezultaty. „Special Tax Zones” to międzynarodowy projekt naukowy realizowany od 2015 r. przez Międzynarodowe Biuro Dokumentacji Podatkowej w Amsterdamie (IBFD) we współpracy z Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych Uniwersytetu Łódzkiego oraz dziesięcioma innymi znaczącymi zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Projekt obejmuje wieloletnie badania nad występującymi w poszczególnych państwach specjalnymi strefami podatkowymi (ekonomicznymi), czyli obszarami, na których obowiązują zasady opodatkowania bardziej korzystne niż ogólnie obowiązujące w danej jurysdykcji.
- Transformacja systemów podatkowych państw Europy Środkowej i Wschodniej i BRICS: 25 lat doświadczeń i przyszłe wyzwania (2015–2017) Celem projektu było przeanalizowanie transformacji systemów podatkowych w 8 państwach Europy Środkowej i Wschodniej oraz w 5 państwach BRICS, a także zidentyfikowanie przyszłych wyzwań stojących przed systemami podatkowymi tych państw.
- Standardy, trendy i wyzwania krajowego ustawodawstwa podatkowego (2013–2015) Celem projektu było zidentyfikowanie prawnych standardów, trendów i wyzwań na etapie tworzenia projektów aktów prawnych, stanowienia prawa podatkowego i oceny obowiązujących przepisów z zakresu prawa podatkowego oraz stworzenie „obrazu” ustawodawstwa podatkowego obowiązującego w różnych państwach.
- Zachęty dla działalności badawczej i rozwojowej w Unii Europejskiej (2017) W projekcie, wspieranym przez Instytut Prawa Europejskiego (ELI) z siedzibą w Wiedniu, uczestniczy 15 europejskich uniwersytetów pod kierownictwem Uniwersytetu Jean Moulin Lyon 3.
- Rezydencja podatkowa i mobilność osób prawnych (2016–2017) Celem projektu, prowadzonego pod auspicjami Europejskiego Stowarzyszenia Profesorów Prawa Podatkowego (EATLP), było zbadanie regulacji z zakresu rezydencji podatkowej osób prawnych obowiązujących w 24 państwach i przeprowadzenie ich analizy porównawczej.

Na WPiA są organizowane międzynarodowe konferencje, w czasie których prezentowane i dyskutowane są wyniki badań w zakresie prawa podatkowego:

- Kongres Europejskiego Stowarzyszenia Profesorów Prawa Podatkowego 2017: Rezydencja podatkowa i mobilność osób prawnych. W Kongresie wzięło udział ponad 170 uczestników, w tym 134 z zagranicznych ośrodków naukowych.

- W 2016 r. odbyła się konferencja Stosowanie międzynarodowych umów podatkowych zawartych przez Czechy, Węgry, Polskę i Słowację. Celem konferencji była analiza najważniejszych elementów umów o unikaniu podwójnego opodatkowania zawartych między Czechami, Węgrami, Polską i Słowacją oraz polityki traktatowej tych państw, a także wypracowanie możliwych rozwiązań dotyczących problemów powstających w związku ze stosowaniem tych umów.

Wśród publikacji w dziedzinie prawa podatkowego pracowników WPiA UŁ wymienić należy w szczególności publikacje w języku angielskim w większości stanowiące wynik badań naukowych pracowników: *Tax Aspects of Research and Development within the European Union*, Wolters Kluwer business, 2014; *Tax Legtax legislation. Standards, Trends and Challenges*, Wolters Kluwer, 2015; *Polish Tax System. Business Opportunities and Challenges*, Wolters Kluwer, 2017.

Dzięki prowadzonej działalności badawczej, w tym o charakterze międzynarodowym, w dziedzinie prawa podatkowego, WPiA rozwija ofertę kursów do wyboru, w tym w językach obcych. Wszystkie poniżej wymienione kursy (w formie konwersatoriów) w językach obcych są bezpośrednio powiązane z prowadzonymi w zakresie prawa podatkowego na WPiA UŁ:

- EU Tax Law – Direct Taxation
- VAT in international trade in goods and services
- Taxation of partnership in international tax law
- Taxation of income from passive investments in international ad EU tax law
- Einkommensteuerrecht und Körperschaftsteuerrecht.

W ramach struktur Wydziału stworzeni Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych. Centrum od lat ściśle współpracuje z IBFD w Amsterdamie (Holandia) (<https://www.ibfd.org/>), które w środowisku specjalistów uważane jest za jedną z wiodących instytucji edukacyjnych, dokumentacyjnych, wydawniczych i naukowych zajmujących się problematyką prawa podatkowego na świecie. W ramach współpracy Centrum uzyskało dostęp do IBFD Tax Research Platform (elektronicznej bazy wiedzy i dokumentów podatkowych IBFD), uważanej na świecie za jedno z najlepszych źródeł wiedzy o prawie podatkowym). Ponadto studenci i pracownicy naukowci WPiA UŁ odbywają wizyty w IBFD podczas których m.in. gromadzą literaturę do swoich prac magisterskich, a także mają okazję do wymiany podglądów ze specjalistami z IBFD. Centrum współpracuje z Instytutem Austriackiego i Międzynarodowego Prawa Podatkowego Uniwersytetu Ekonomicznego w Wiedniu (Austria) – Institut für Österreichisches und Internationales Steuerrecht Wirtschaftsuniversität Wien. Współpraca podejmowana jest także z jednostkami naukowo-dydaktycznymi Uniwersytetu w Tillburgu (Holandia), m.in. European Tax College (ETC). Współpraca z tym uniwersytetem polega na organizowaniu okazjonalnych wspólnych projektów, m.in. udziale w programie EUCOTAX czy organizowaniu seminariów/konferencji dla studentów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

W ocenie ZO, proces internacjonalizacji jest priorytetowym kierunkiem strategii rozwoju zarówno UŁ jak i WPiA. Współpraca międzynarodowa w zakresie dydaktyki od lat odgrywa

istotną rolę w projektowaniu oraz realizacji kształcenia i badań naukowych na ocenianym kierunku. Wymiana studentów i pracowników, międzynarodowe konferencje, internacjonalizacja badań, projekty i publikacje z zagranicznymi partnerami, kształcenie w językach obcych, praktyki zawodowe poza krajem, szkoły prawa obcego, nauka i praca w wielokulturowym, międzynarodowym środowisku stanowią podstawowe narzędzia, za pomocą których WPiA dąży do realizacji założeń umiędzynarodowienia procesu dydaktycznego, w tym w ramach studiów prowadzonych na kierunku *prawo podatkowe i rachunkowość*.

Dobre praktyki

Dobłą praktyką w ramach ocenianego kierunku jest stworzenie Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych.

Zalecenia

Brak

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku prowadzone są przede wszystkim w nowoczesnym, funkcjonalnie zaprojektowanym, oddanym do użytkowania w 2008 r., budynku Wydziału Prawa i Administracji. Sporadycznie wykorzystuje się także, znajdujące się w pobliżu, pomieszczenia Wydziału Zarządzania, które także są w bardzo dobrym stanie. W obiektach obu Wydziałów prowadzi się badania naukowe związane z ocenianym kierunkiem studiów. W budynku WPiA są 4 aule na 216 – 564 miejsc, 5 sal wykładowych po 147 miejsc, sala ze 112 miejscami urządzona na wzór sali rozpraw, 43 mniejsze sale dydaktyczne po 21 – 76 miejsc, 4 pracownie komputerowe (2 ogólnodostępne po 25 stanowisk i 2 po 36 stanowisk) i 1 sala z wyposażeniem właściwym dla Rady Wydziału (94 mikrofony i głośniki, bezprzewodowy system do głosowania), biblioteka, pomieszczenia administracyjne, pomieszczenia dla pracowników. W pracowniach komputerowych zainstalowano oprogramowanie przydatne do zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, w tym Excel, system finansowo-księgowy Symfonia, system rozliczeń ubezpieczeń społecznych Płatnik, zintegrowany system klasy ERP IFS Applications, podobnego przeznaczenia SIMPLE.ERP, program do analiz statystycznych SPSS. Pomieszczenia dydaktyczne są wyposażone w odpowiedni sprzęt audiowizualny, klimatyzowane, z bardzo dobrą akustyką. Poza tym w budynku jest sala do nauki cichej, są kąciki wypoczynkowe dla studentów, funkcjonuje WiFi eduroam, jest możliwość korzystania z platformy e-learnigowej. Obiekt jest przystosowany do

potrzeb osób niepełnosprawnych – są windy, odpowiednio przystosowane sanitariaty, odpowiednio oznakowane miejsc parkingowe przed budynkiem.

W ocenie ZO, infrastruktura jest bardzo dobrze dostosowana do potrzeb związanych z zajęciami dydaktycznymi na ocenianym kierunku.

7.2.

Studenci i nauczyciele akademicy ocenianego kierunku mogą korzystać ze wszystkich bibliotek Uniwersytetu Łódzkiego, czemu służy m. in. zintegrowany katalog elektroniczny, co zapewnia im bardzo dobry dostęp do wszystkich potrzebnych wydawnictw. Podstawowymi dla nich są jednak biblioteki Wydziału Prawa i Administracji oraz funkcjonującego na tym Wydziale Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych. Biblioteka Wydziału posiada około 60 tys. woluminów książek, w tym ponad 8 tys. w wolnym dostępie, oraz około 5,5 tys. wydawnictw ciągłych. W bieżącej prenumeracie znajdują się 123 tytuły czasopism (65 w wolnym dostępie), z czego 28 w językach angielskim, niemieckim, francuskim i włoskim.

W Bibliotece znajdują się dwie czytelnie: Czytelnia Główna z 78 miejscami oraz mniejsza Czytelnia Naukowa, przeznaczona dla doktorantów i pracowników naukowych.

Biblioteka zapewnia dostęp do zasobów elektronicznych, na które składają się 33 platformy bibliograficzno-abstraktowe oraz pełnotekstowe (łącznie ponad 120 baz). Pośród nich znajdują się najważniejsze bazy prawnicze: System Informacji Prawnej Lex, Legalis, Beck-Online, HeinOnline, Max Planck Encyclopedia of Public International Law oraz Westlaw UK. Bazy SIP Lex oraz HeinOnline na terenie Wydziału dostępne są z każdego komputera bez konieczności logowania, natomiast w przypadku korzystania poza Uczelnią, wszystkie bazy są dostępne wyłącznie dla zarejestrowanych w Bibliotece studentów i pracowników.

Biblioteka Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych ma największe w środkowo-wschodniej części Europy zbiory dotyczące prawa podatkowego (około 5 tys. pozycji, w tym liczne zagraniczne, 25 tytułów czasopism). Umożliwia też dostęp do bazy Journal Preview Archive i do zbiorów Międzynarodowego Biura Dokumentacji Podatkowej w Amsterdamie. Ta biblioteka nie ma na celu gromadzenia podręczników, lecz jej zbiory są szczególnie cenne dla piszących prace dyplomowe i prowadzących badania naukowe.

7.3.

Wydział korzysta ze znacznej samodzielności także w sprawach związanych z tworzeniem infrastruktury, ale musi się liczyć z ograniczeniami finansowymi. Władze Wydziału systematycznie przyjmują wnioski i okresowo analizują potrzeby i możliwości rozwoju infrastruktury. W efekcie następuje wyposażanie pomieszczeń dydaktycznych i administracyjnych w coraz doskonalszy sprzęt, uzupełnienia dostępnego oprogramowania, zbiorów bibliotecznych, rozwój zaplecza socjalnego. Propozycje zakupów bibliotecznych pracownicy i studenci mogą składać na odpowiednich formularzach drukowanych lub drogą elektroniczną. Następnie analizuje je i opiniuje Rada Biblioteczna (wydziałowa) złożona z 6 sa oddzielnych pracowników naukowych i przedstawiciela Samorządu Studenckiego. Zasługą tej Rady jest nie tylko racjonalizacja zakupów, lecz także rozwój form aktywności biblioteki.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Baza dydaktyczna i naukowa kierunku jest nowoczesna i bardzo dobrze utrzymana. Bez zarzutu jest wyposażenie pracowni komputerowych. Także bardzo dobre warunki osiągnięcia efektów kształcenia stwarza system bibliotek, w tym unikatowa biblioteka Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych.

Dobre praktyki

Dostęp do unikatowych zbiorów zapewniany przez Centrum Dokumentacji i Studiów Podatkowych.

Bardzo dobre oprogramowanie finansowo-księgowo w pracowniach komputerowych.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Studenci ocenianego kierunku mają jasno sprecyzowane oczekiwania względem koncepcji kształcenia. Większość osób obecnych podczas spotkania z ZO ze studentami wskazywało, iż ukończyły studia I stopnia związane z finansami i rachunkowością. Zdecydowaną większość studentów kierunku stanowią osoby pracujące zawodowo, dla których uzyskiwanie modułowych i kierunkowych efektów kształcenia jest szczególnie ważne. Z perspektywy studentów ważne jest, aby zwiększać praktyczny wymiar prowadzonych zajęć. Istotnym w opinii studentów jest, iż system wsparcia, opieki i motywowania studentów jest adresowany skutecznie do studentów *prawa podatkowego i rachunkowości*, a nie tylko do studentów prawa, który to kierunek jest liczniejszy osobowo i cieszy się największym zainteresowaniem kandydatów na studia.

Nauczyciele akademicy są dla studentów dostępni podczas konsultacji. Odbywają się one w terminach co do zasady dostosowanych do planu zajęć studentów. Wskazano przy tym jednak na konieczność wprowadzenia konsultacji w soboty. Studenci ocenianego kierunku korzystają z możliwości kontaktu z nauczycielami akademickimi za pośrednictwem poczty elektronicznej (otrzymują niezwłocznie odpowiedzi).

Studenci wskazali na konieczność przeanalizowania organizacji roku akademickiego w kontekście zjazdów. Odbywają się one np. dwa lub nawet trzy tygodnie z rzędu. Taki stan rzeczy utrudnia podejmowanie innych aktywności życiowych, ale także przygotowanie do zajęć w następnych tygodniach.

System rozpatrywania próśb i zażaleń w opinii studentów działa sprawnie. Studenci zgłaszają swoje postulaty poprzez Samorząd Studencki. Podczas wizytacji odbyło się spotkanie z przedstawicielami samorządu, którzy stwierdzili, że otrzymują pełne wsparcie organizacyjne i finansowe ze strony Uczelni. Studenci mają również możliwość bezpośredniego kontaktu w sprawach studenckich z Władzami Jednostki, z którego korzystają. Ponadto studenci mogą zwrócić się do opiekunów wyznaczonych dla poszczególnych kierunków w sprawach związanych ze studiami.

Studenci mają możliwość aktywnego działania w kołach naukowych. Warto przy tym podkreślić, iż ze względu na podejmowaną pracę zawodową liczba studentów zaangażowanych w taką działalność nie jest duża. Osoby aktywne w tym zakresie wskazały jednak, iż przynależność do organizacji studenckich powołanych przy WPiA UŁ daje możliwość uczestnictwa w wydarzeniach naukowych o skali międzynarodowej (konferencje, seminaria naukowe).

Pomoce naukowe niezbędne do uzyskania odpowiednich efektów kształcenia są w opinii studentów przydatne. Jakość materiałów dydaktycznych jest oceniana pozytywnie. Nauczyciele akademicki wysyłają materiały na swoje zajęcia za pośrednictwem poczty elektronicznej do wszystkich studentów uczestniczących w kursach. Z perspektywy studentów ocenianego kierunku materiały wysyłane drogą elektroniczną są na odpowiednim poziomie, adekwatne do treści omawianej na zajęciach.

Pozytywnie – wg ZO – należy ocenić ofertę praktyk i staży, przedstawianą przez Jednostkę za pośrednictwem Biura Karier. Podstawowym celem działania tego Biura jest pomoc absolwentom w zakresie poruszania się po rynku pracy, ograniczenie bezrobocia, prowadzenie doradztwa zawodowego, zbieranie i udostępnianie ofert pracy, nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów z pracodawcami, organizowanie kursów, szkoleń i warsztatów dla studentów, prezentacji firm na Uczelni. W opinii studentów wsparcie ze strony Jednostki jest jednym z największych atutów kształcenia w ramach kierunku studiów.

Kolejnym z aspektów wsparcia studentów jest organizacja ich udziału w programach wymiany międzynarodowej. Studenci mogą skorzystać z oferty wyjazdu do wybranej uczelni z listy proponowanej przez Jednostkę. Pozytywnie należy ocenić akcje informacyjne przeprowadzane w tym zakresie, pozwalają one bowiem uzyskać studentom pełną wiedzę o procedurach obowiązujących przy rekrutacji do udziału w wymianie, a także uzyskać informacje dotyczące zaliczenia przedmiotów realizowanych za granicą do programu studiów. Studenci są umiarkowanie zainteresowani uczestnictwem w programach wymiany. W ich opinii wybór studiów w trybie niestacjonarnym determinuje brak zainteresowania w tym zakresie, co jest związane z podejmowaniem pracy zawodowej. Na WPiA UŁ uruchomione zostało International Office, gdzie udzielana jest pomoc zarówno merytoryczna jak i administracyjna. Jednostka wspiera w działaniach organizację zrzeszającą studentów międzynarodowych Erasmus Student Network UŁ, która współorganizuje międzynarodowe wydarzenia studenckie, takie jak International Student Seminars, International Network of Doctoral Studies in Law.

Jednostka zdefiniowała zasady, według których powinna wspierać proces kształcenia studentów z niepełnosprawnościami. Z perspektywy studentów działania podejmowane w tym zakresie oceniane są bardzo dobrze. Wsparcie dedykuje się poprzez Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych i Profilaktyki Uzależnień. Celem działania jednostki jest m.in.

rozpoznawanie potrzeb, problemów i oczekiwań studentów w tym zakresie oraz organizowanie pomocy psychologicznej.

Studenci ocenianego kierunku mają zapewnioną możliwość realizacji indywidualnej ścieżki kształcenia. Regulamin studiów w UŁ określa dwie szczególne formy indywidualizacji toku studiów, tj. „Indywidualny plan studiów” (IPS) oraz „Indywidualną organizację studiów” (IOS). IPS przyznawany jest uzdolnionym i wyróżniającym się studentom od II roku studiów i umożliwia im przyjęcie interdyscyplinarnego podejścia w tworzeniu własnego programu studiów. IOS ułatwia realizację obowiązującego programu studiów osobom, które z różnych względów nie mogą regularnie uczestniczyć we wszystkich zajęciach lub podchodzić do wymaganych zaliczeń w terminach wyznaczonych kalendarzem akademickim.

Studenci są motywowani poprzez możliwość wzięcia udziału w konkursach organizowanych przez Jednostkę. Szczególnym prestiżem w opinii studentów cieszy się coroczny konkurs im. Prof. Jana Kodrębskiego na najlepszą pracę magisterską obronioną na Wydziale.

Studenci bardzo wysoko oceniają jakość obsługi administracyjnej w sprawach związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną. Pracownicy administracyjni są przygotowani merytorycznie do pełnienia swoich funkcji. Godziny otwarcia Dziekanatów są dogodnie dla studentów. Wydział korzysta z narzędzi informatycznych, w tym elektronicznego systemu kolejkowego rejestracji w sekretariatach. W opinii studentów ocenianego kierunku są to skuteczne rozwiązania.

ZO stwierdził, że warto rozważyć rezygnację z papierowych indeksów. Możliwości związane ze stosowaniem indeksu elektronicznego, znacząco ułatwiłyby zaliczanie roku akademickiego. Podczas spotkania z ZO studenci wskazywali, iż również prowadzący zajęcia uznaliby to za dobry kierunek zmian, zwłaszcza w kontekście tego, iż takie rozwiązanie funkcjonuje na innych wydziałach Uniwersytetu Łódzkiego.

8.2.

Narzędziem wykorzystywanym przez Uczelnię w zakresie monitorowania oraz wspierania i doskonalenia systemu opieki nad studentami jest ankietyzacja zajęć dydaktycznych, dokonywana w odniesieniu do każdego prowadzącego. Ankietyzacja jest przeprowadzona drogą elektroniczną w systemie usosweb. Studenci wypełniają formularz ankiety anonimowo i dobrowolnie. Formularz ankiety umożliwia odpowiedź na pytania zamknięte w skali punktowej, a także pozostawia miejsce na swobodną wypowiedź. Studenci wyrazili opinię, iż wypełnianie przez nich ankiet przyczyniają się do doskonalenia jakości kształcenia. Studenci obecni podczas spotkania z ZO wskazywali nazwiska prowadzących, którzy uwzględniając uwagi studentów, doskonalili jakość swoich zajęć.

Kilka razy w roku organizowane są spotkania Kolegium Dziekańskiego z przedstawicielami Samorządu Studentów, na których zgłaszane są propozycje zmian w zakresie organizacji obsługi toku studiów, Regulaminu Studiów w UŁ oraz Regulaminu Sesji Egzaminacyjnej.

Informacje o formach opieki nad studentami mogą oni uzyskać za pośrednictwem strony internetowej Jednostki oraz mediów społecznościowych. Wszelkie pojawiające się informacje są na bieżąco aktualizowane. Subsydiarnie Jednostka publikuje informację w wersji papierowej na tablicach ogłoszeń, ponadto innym źródłem w tym zakresie są pracownicy administracyjni w dziekanacie. W opinii studentów wprowadzone rozwiązania są skuteczne w kontekście zapewnienia dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia. Informacje

przekazywane studentom są kompleksowe, dotyczą wszystkich interesujących ich aspektów, a także łatwo dostępne i aktualne.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

System opieki i wsparcia jest kompleksowy, odnoszący się do wszystkich istotnych z perspektywy studenta aspektów. Działalność Jednostki w tym zakresie uwzględnia wszystkie pojawiające się potrzeby. Studenci ocenianego kierunku są mocno skupieni na pracy zawodowej, a jedną z deklarowanych przyczyn wyboru tego kierunku studiów była chęć podnoszenia własnych kwalifikacji. ZO pozytywnie ocenia dedykowanie przez Władze Wydziału formy wsparcia studentów. Istotną kwestią pozytywnie ocenianą przez studentów jest dalsze zwiększanie praktycznego wymiaru zajęć, które pozwoli jeszcze skuteczniej uzyskiwać zakładane efekty kształcenia. Ważnym zagadnieniem wskazywanym przez studentów jest dostosowanie terminów zjazdów do potrzeb studentów. Rozwiązania w zakresie wsparcia studentów sprawnie funkcjonują m. in. dzięki wdrożonym systemom informatycznym. Odpowiednie wsparcie otrzymują organizacje studenckie, w tym Samorząd Studentów oraz koła naukowe.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

- Wprowadzenie konsultacji z nauczycielami akademickimi w soboty.
- Przeanalizowanie organizacji roku akademickiego w zakresie terminów zjazdów.
- Rozważanie rezygnacji z indeksu papierowego i wprowadzenie wyłącznie indeksu elektronicznego.

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała kierunek *prawo podatkowe i rachunkowość*.